acies populi Bononiensis adventabat ; sed cùm suos equites fugere viderent , sistunt gradum , hostes supervenientes petunt , ut priùs se dedant, quàm cæde perdantur. Abnuunt deditionem facere. Conglobati igitur siti , metu , & mœrore tabescentes fixi persistebant; tum adductis balliſtis sternuntur. Constipatione porrò potiùs, quàm ferro hostium sese conficiunt, inanes demum cùm nec vires ad gladios vibrandos haberent, cæduntur: nulli illic hostilis humanitas, omnes devorat gladius. Potiùs sileo , ne narrando etiam hodie animi irritentur malè pacati, hostes ex hostium spoliis locupletati sunt. Eo anno Ravennæ seditio. Guido minor de Polenta præsidio sibi delato Arimino adversarios cives prævênit , & ejus urbis potitus est. Per hoc tempus Papa Nicolaus IV. fratrem suum Bertholdum de Ursinis Romanum in Romaniolam primum Comitem misit , ut pacaret provinciam , Latinum quoque Cardinalem & propinquum Legatum cum eo direxit; qui ea legatione decrevit , ut non liceret mulieribus per publicum incedere , nisi capite velo operto. Nam priùs nurus , & matronæ vittis aut sericis funiculis crines compositæ per publicum incedebant.

Anno Christi MCCLXXIX. Exules Mediolani contra illos de Turri bellantes Franciscum de Turri apud oppidum, quod Desium dicitur, occiderunt , cujus caput abscissum, Mediolanum pilo, & per eam urbem portatum est, & ea die Mediolano potiti sunt, capti plurimis de Familia eorum, & in carcerem trusis. Reliqui aufugerunt. Per hæc tempora Anthonica (72) mulier Mutinensis ante annum ætatis ejus XL. filios XLII. peperit ex viro exule Mutinæ: decies & pluries gemellos peperit, pluries quaternos, interdum sex, interdum verò tres. Bonifacius Archiepiscopus Ravennensis inductis in Argentam Albertino & Guilielmo de Fontana exulibus Ferrarienſibus contra Obizonem Marchionem bellum egit ; post paucos menses pax acta est inter eos.

An. Christi MCCLXXIX. operâ Bertholdi primi Comitis, in Romaniola pro Ecclesia Romana pax immatura acta est inter Bononienses cives & exules, & in Bononiam sunt reducti. Eo anno post paucos menses, Vigilia scil. Natalis Domini, bellatum est Bononiæ in platea ; diu Lambertatii obtinuerunt plateam pugnantes viriliter; cedunt tandem multitudini prœlium capescenti . Fusi igitur diffugiunt urbe relicta, licèt fortiter iterum vigerent. Plurimi diffugientium per concivium domos servati, & humanitate tractati, & ad loca tuta perducti. Anno MCCLXXX. facta est fovea & agger inter Argentam & agros de Consandalo à flumine Pado usque in paludes per millia passuum plurima . MCCLXXXI. Filia Rodulfi Imperatoris nupta filio Regis Karuli transivit ad virum Ferraria. Veneti contra Anconitanos bellantur , mari eam urbem obsidentes, & machinis ex navibus eam urbem vexantes: pax tandem acta inter eos, postquam utrosque belli pertœsum est.

Prœlium apud Forlivium.

ANno Christi MCCLXXXII. Martino Tertio Papatu fungente , Johannes de Appia Co-

(72) *Cod. Estens.* Antonia mulier &c.
(73) *Cod. Estens.* In hoc prœlio ceciderunt fortissimi bellatores. Ipse Johannes Comes &c.
(74) *Cod. Estens.* Ipso Anno MCCLXXXII. Siculi &c.

mes in Romaniola Faventiæ inclytum congregavit exercitum. Nocte igitur præcedente Kalendas Majas in suburbium Forlivii , licèt fossa & vallo munitum, traxit exercitum. Manè exeunt Forlivienses Duce Guidone de Monte-feretro , qui in acie communibus latebat in armis, altero milite cum suis armis expositio tunc perempto . Impletâ foveâ , quæ media erat inter acies adversas, pugna conseritur. Primo congressu utraque pars vincit & vincitur; pugna diu durissima fuit, tandem victores Forlivienses præda hostium potiti sunt . In hoc Johannes Comes (73) post strages suorum cum XXI. equitibus aufugiens campum deseruit & pervênit Faventiam . Ipso anno Siculi (74) à Rege Karulo desciverunt occisis omnibus Francis, qui erant in regno , Monachi quoque ejus gentis casum similem sunt experti. Mulieres Siculæ prægnantes ex Francis evacuatæ sunt fœtibus, ferro uteros dissecante, & Petrus Rex Arragonum in Siciliam est ingressus. Pisanus exercitus navali prœlio mari Pisano à Januensibus superatus est, XIII. mille capti , III. mille verò in pugna perierunt ferro & undis . Anno Christi MCCLXXXIII. civitas Forlivium Comite Romaniolæ Johannes (75) de Appia , viro in armis strenuo & studio Papæ Martini, deditionem sui faciens , in potestatem Ecclesiæ cessit : fossæ & aggeres æquati sunt , portarum postes ablati ; licentiati de eo sunt Guido de Monte-feretro & Lambertatii exules Bononiæ.

Ipso anno Gerardus de Camino invasit Tervisium & extruso adversario ejus Girando (76) de Castellis principe adversæ partis , dominio ejus urbis potitus est , tyrannus æquissimus & tolerabilis satis . Tunc in Romaniola & Lombardia magna boum interitio . Anno Christi MCCLXXXIV. Karulus princeps, filius Karuli Regis Siciliæ à Siculis captus est cum classe sua apud portum Neapolis , cum eo capta est magna Procerum multitudo & adducti in Siciliam. Servato ipso Karulo cum aliis novem, quos elegit arbitrio , reliqui Proceres numero CC. & ultra gladio cæsi sunt in vindictam Conradi Regis. (77) Multitudo plebeja classe cum eo capta malè perdita est . Eo anno Venetiis aquarum magna inundatio, naves per plateas ductæ, inde damna multa.

Anno Christi MCCLXXXV. Rex Franciæ in Arragoniam duxit exercitum , & urbem Girundam vi cepit , fame tandem & lue muscarum quasi defecit exercitus. Ipse Rex Franciæ in castris morbo periit. Post modicum moritur Petrus Rex Arragonum parvo vulnere, quod in prœlio habuit. Anno sequente mense Januario, Rex Karulus morbo periit in regno ejus . Ajunt, quòd mœrore rerum adversarum sibi ingruentium apocopata sit vita ejus ; nam princeps Karuli (78) primogenitus ejus captus ab hostibus tenebatur, thesauri & pecunia ejus in belli sumptus exhausti , CC. nobiles capti cùm filio in vindictam necis Conradi Regis, quem occiderat ipse, gladio dissecti nunciati erant. Mense Martio sequente moritur Papa Martinus domitor Forlivii, cui successit Honorius Quartus, qui tribus annis Papatu est functus. Anno Chr. MCCLXXXVIII. Nicolaus Quartus in Papam eligitur , genere Esculanus, Ordine Minorum, cùm jam diu Cardinalatu functus fuisset. Eo anno mense Decembri

(75) *Cod. Estens.* Johanne de Appia &c.
(76) *Cod. Estens.* Girardo de Castellis &c.
(77) *Cod. Estens.* quondam Conradi Regis &c.
(78) *Cod. Estens.* Nam Princeps Karolus primogenitus &c.